

Dz.U. 1965 Nr 14 poz. 102**USTAWA
z dnia 31 marca 1965 r.****o wyższym szkolnictwie wojskowym****Rozdział 1
Przepisy ogólne**

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1992 r. Nr 10, poz. 40, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, z 1997 r. Nr 96, poz. 590, Nr 107, poz. 688, Nr 115, poz. 741, Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 141, poz. 1184.

Art. 1.

1. Wyższymi szkołami wojskowymi są akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie.
2. Akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie są państwowymi szkołami wyższymi oraz jednocześnie jednostkami wojskowymi.
3. Wyższe szkoły wojskowe działają na podstawie niniejszej ustawy; w przypadkach w niej przewidzianych do szkół tych stosuje się również przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385), zwanej dalej "ustawą o szkolnictwie wyższym".
4. Zadania, zasady działania, organizację oraz bezpośrednią podległość wyższych szkół wojskowych jako jednostek wojskowych określają odrębne przepisy dotyczące Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2.

1. Wyższe szkoły wojskowe są częścią systemu nauki polskiej i systemu edukacji narodowej. Uczestniczą w kształtowaniu obronności Państwa, zespalaając w swej działalności kształcenie i wychowanie słuchaczy oraz prowadzenie badań naukowych, służących przede wszystkim potrzebom Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Podstawowym zadaniem wyższych szkół wojskowych jest kształcenie kadr dowódczych i specjalistycznych dla jednostek wojskowych oraz kadr naukowych i dydaktycznych dla szkolnictwa wojskowego i jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej.
3. Realizując zadania, o których mowa w ust. 2, wyższe szkoły wojskowe w szczególności:
  - 1) wychowują słuchaczy w duchu patriotyzmu, zaangażowania w sprawy Ojczyzny i umacniania jej obronności, traktowania niepodległości i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej jako najwyższego dobra,

- 2) kształcą słuchaczy na wysoko kwalifikowanych oficerów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiadających wszechstronną wiedzę ogólnowojskową i specjalistyczną oraz umiejętności pedagogiczne,
  - 3) rozwijają u słuchaczy szczególnie ważne dla zawodu wojskowego cechy i wartości, a zwłaszcza odwagę, poczucie honoru i odpowiedzialności, dyscyplinowanie, predyspozycje dowódcze, samodzielność w podejmowaniu decyzji i działaniu w trudnych sytuacjach, inicjatywę, odporność psychiczną i sprawność fizyczną, jak również umiejętność twórczego myślenia i wytrwałość w pracy.
4. Wyższe szkoły wojskowe ponadto, z zachowaniem wymagań określonych w przepisach o ochronie tajemnicy w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej:
- 1) prowadzą badania naukowe oraz współuczestniczą we wdrażaniu ich wyników,
  - 2) upowszechniają wyniki badań naukowych oraz sprawują doradztwo naukowe.
5. Wyższe szkoły wojskowe współdziałają w rozwoju nauki, postępu technicznego i kultury, w szczególności w dziedzinach nauk mających praktyczne znaczenie dla obronności Państwa, a zwłaszcza działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, z:
- 1) innymi szkołami wyższymi,
  - 2) placówkami naukowymi Polskiej Akademii Nauk,
  - 3) jednostkami badawczo-rozwojowymi,
  - 4) instytucjami centralnymi Ministerstwa Obrony Narodowej i innymi jednostkami wojskowymi,
  - 5) przedsiębiorcami,
  - 6) placówkami służby zdrowia,
  - 7) innymi jednostkami gospodarki narodowej.

Art. 3.

1. Utworzenie, przekształcenie i zniesienie akademii wojskowej oraz połączenie jej z inną państwową szkołą wyższą następuje w drodze ustawy.
2. Ustawę o utworzeniu akademii wojskowej określa jej nazwę i siedzibę oraz ogólny kierunek działalności.
3. Akademia wojskowa posiada osobowość prawną w zakresie działalności nie wynikającej z jej zadań jako jednostki wojskowej.

Art. 4.

1. Wyższe szkoły oficerskie tworzy, przekształca i znosi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.
2. Rada Ministrów określa nazwę i ogólny kierunek działalności wyższej szkoły oficerskiej.

Art. 5.

1. Nadzór nad wyższymi szkołami wojskowymi sprawuje Minister Obrony Narodowej.
2. Minister Obrony Narodowej:
  - 1) ustala perspektywiczne i okresowe plany działalności wyższych szkół wojskowych,
  - 2) ustala ramowe plany studiów, ramowe programy nauczania i regulaminy studiów w wyższych szkołach wojskowych,
  - 3) ustala plany badań naukowych w wyższych szkołach wojskowych oraz zasady organizacji i finansowania tych badań, jak również zasady współpracy tych szkół z jednostkami wymienionymi w art. 2 ust. 5,
  - 4) nadaje statuty wyższym szkołom wojskowym,
  - 5) decyduje w zasadniczych sprawach związanych ze współpracą wyższych szkół wojskowych z zagranicą,
  - 6) wykonuje inne zadania określone w ustawie i w odrębnych przepisach.
3. Ramowe plany studiów oraz ramowe programy nauczania (ust. 2 pkt 2) w zakresie nauk innych niż wojskowe ustala Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej, a w zakresie nauk medycznych ponadto w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.
4. Uprawnienia przewidziane w ust. 2 Minister Obrony Narodowej może przekazać podległym mu organom wojskowym.

Art. 6.

1. Przy Ministrze Obrony Narodowej działa Rada Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki, jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach szkolnictwa oraz rozwoju nauki i badań naukowych w wojsku. Przewodniczącym Rady jest Minister Obrony Narodowej.
2. Skład Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki ustala Minister Obrony Narodowej.
3. Zakres oraz zasady i sposób działania Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki określa regulamin nadany przez Ministra Obrony Narodowej.

Art. 6a.

Akademie wojskowe są zwolnione z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych.

Rozdział 2**Ustrój i zasady działania wyższych szkół wojskowych****Art. 7.**

1. Wyższa szkoła wojskowa może być szkołą wielowydziałową, jednowydziałową lub bezwyziałową.

2. Jeżeli statut wyższej szkoły wojskowej nie stanowi inaczej, podstawową jednostką organizacyjną szkoły w zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczej oraz naukowej jest wydział, instytut kierunkowy lub katedra.
3. Jednostkami organizacyjnymi w zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczej i naukowej w wyższej szkole wojskowej są również:
  - 1) instytuty,
  - 2) zakłady,
  - 3) kliniki,
  - 4) studia specjalne,
  - 5) laboratoria, pracownie, stacje badawcze i doświadczalne lub inne jednostki organizacyjne o podobnym charakterze.
4. Jednostki organizacyjne wyższej szkoły wojskowej mogą być jednostkami wydziałowymi, pozawydziałowymi, międzywydziałowymi lub międzyuczelnianymi. Statut szkoły może również stanowić o tworzeniu jednostek organizacyjnych nie przewidzianych w ustawie, w tym także działających na prawach wydziałów.
5. Jednostki organizacyjne wyższej szkoły wojskowej mogą być tworzone także poza jej siedzibą jako wydziały zamiejscowe, filie lub punkty konsultacyjne.

Art. 8.

1. Wyższa szkoła wojskowa posiada bibliotekę główną, która jest ogólnoszkolną jednostką organizacyjną działalności podstawowej o zadaniach usługowych, naukowych i dydaktycznych; w skład biblioteki wchodzi ośrodek naukowej informacji wojskowej i bibliograficznej.
2. Wyższa szkoła wojskowa może posiadać inne biblioteki.

Art. 9.

1. Jednostki organizacyjne wyższej szkoły wojskowej wymienione w art. 7 ust. 2-5 i art. 8 tworzy, przekształca i znosi Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony.
2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, mogą być tworzone również jako działające w powiązaniu z jednostkami wymienionymi w art. 2 ust. 5. Utworzenie, przekształcenie lub zniesienie jednostki oraz określenie zasad powiązania następuje w porozumieniu z zainteresowanym naczelnym organem administracji państwowej lub instytucją państwową.

Art. 10.

1. Komendant wyższej szkoły wojskowej jest dowódcą jednostki wojskowej i rektorem szkoły. Komendant szkoły kieruje całokształtem procesów kształcenia, wychowania i badań naukowych oraz służby wojskowej, administracji i gospodarki w szkole.
2. Minister Obrony Narodowej wyznacza na stanowisko komendanta akademii wojskowej oficera posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.

3. Minister Obrony Narodowej wyznacza na stanowisko komendanta wyższej szkoły oficerskiej oficera określonego w ust. 2 albo posiadającego stopień wojskowy generała (równorzędnego).
- 3a. W wyjątkowych przypadkach Minister Obrony Narodowej może wyznaczyć na stanowisko komendanta akademii wojskowej oficera o wysokich kwalifikacjach zawodowych i odpowiednim doświadczeniu praktycznym, posiadającego stopień wojskowy generała (równorzędny), który nie ma tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego.
4. W wyjątkowych przypadkach Minister Obrony Narodowej może wyznaczyć na stanowisko komendanta wyższej szkoły oficerskiej oficera o wysokich kwalifikacjach zawodowych i odpowiednim doświadczeniu praktycznym, który nie posiada tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego albo nie posiada stopnia wojskowego generała (równorzędnego).

Art. 11.

1. Komendant wyższej szkoły wojskowej wykonuje swoje zadania przy pomocy zastępców oraz innych podległych mu organów.
2. Zastępca komendanta wyższej szkoły wojskowej posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego albo posiadający stopień wojskowy generała (równorzędny) jest prorektorem szkoły.

Art. 12.

Komendant wydziału wyższej szkoły wojskowej jest dziekanem wydziału. Komendant wydziału kieruje całokształtem procesów kształcenia, wychowania i badań naukowych w wydziale.

Art. 13.

1. Komendant wydziału wyższej szkoły wojskowej wykonuje swoje zadania przy pomocy zastępców oraz innych podległych mu organów.
2. Zastępca komendanta wydziału posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego albo posiadający stopień wojskowy generała (równorzędny) jest prodziekanem wydziału.

Art. 14.

1. Na stanowisko zastępców komendanta wyższej szkoły wojskowej do spraw naukowych lub dydaktycznych, komendanta wydziału, zastępców komendanta wydziału do spraw naukowych lub dydaktycznych oraz szefa katedry lub instytutu wyznacza się oficera posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
2. W wyjątkowych przypadkach na stanowiska wymienione w ust. 1 w wyższych szkołach oficerskich można wyznaczyć oficera posiadającego stopień wojskowy generała (równorzędnego) oraz oficera o wysokich kwalifikacjach zawodowych i odpowiednim doświadczeniu praktycznym, który nie posiada tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego.

3. Na stanowiskach dziekana (prodziekana) wydziału lub dyrektora instytutu albo kierownika katedry można zatrudnić osobę cywilną posiadającą tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
4. Dyrektorem biblioteki głównej wyższej szkoły wojskowej może być osoba posiadająca kwalifikacje starszego kustosza dyplomowanego lub kustosza dyplomowanego, a ponadto stopień naukowy oraz co najmniej pięcioletni staż pracy w bibliotece naukowej na stanowisku kierowniczym.
5. W wyjątkowych wypadkach na stanowisko dyrektora biblioteki głównej można wyznaczyć oficera lub zatrudnić osobę cywilną posiadającą dostateczne przygotowanie do wykonywania tej funkcji, mimo niespełnienia warunków określonych w ust. 4.

Art. 15.

Na stanowiska zastępców komendanta wyższej szkoły wojskowej oraz na stanowiska komendantów (szefów) i zastępców komendantów (szefów) wydziałów, katedr, instytutów, zakładów, klinik, studiów specjalnych, laboratoriów, pracowni, stacji badawczych i doświadczalnych, bibliotek lub innych jednostek organizacyjnych o podobnym charakterze, w tym także jednostek działających w powiązaniu z jednostkami wymienionymi w art. 2 ust. 5, wyznacza oficerów i zatrudnia osoby cywilne oraz zwalnia z tych stanowisk Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony.

Art. 16.

1. Organem doradczym komendanta wyższej szkoły wojskowej w sprawach kształcenia, wychowania i badań naukowych jest rada naukowa szkoły.
2. Organem doradczym komendanta wydziału w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest rada wydziału.
3. Udział rad naukowych i rad wydziałów w nadawaniu tytułu naukowego i stopni naukowych określa ustawa o tytule naukowym i stopniach naukowych.
4. Organem doradczym dyrektora biblioteki głównej jest rada biblioteczna.

Art. 17.

1. Statut wyższej szkoły wojskowej, nadany przez Ministra Obrony Narodowej, określa szczegółowe zadania szkoły i jej organizację oraz zakres działania organów szkoły, jak również skład rady naukowej, rad wydziałów i rady bibliotecznej, zasady i tryb powoływania tych rad, a także sposób i zakres ich działania.
2. W statucie wyższej szkoły wojskowej można przewidzieć również powoływanie rad naukowych w innych jednostkach organizacyjnych wymienionych w art. 7 ust. 2-4.
3. Zadania oraz tryb działania organów wyższej szkoły wojskowej jako jednostki wojskowej określają przepisy dotyczące Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18.

1. W akademiach wojskowych prowadzi się studia wyższe, a w wyższych szkołach oficerskich wyższe studia zawodowe w dziedzinie nauk wojskowych i innych dziedzinach nauki lub dyscyplinach naukowych objętych kierunkiem naukowym wyższej szkoły wojskowej, a także badania naukowe w tych dziedzinach i dyscyplinach.
2. Minister Obrony Narodowej może wprowadzić:
  - 1) w akademiach wojskowych - wyższe studia zawodowe, podyplomowe studia i kursy doskonalenia zawodowego, studia doktoranckie oraz inne studia i kursy specjalne,
  - 2) w wyższych szkołach oficerskich - kursy doskonalenia zawodowego oraz inne studia i kursy specjalne.
3. Organizację i sposób odbywania studiów lub kursów określają ich regulaminy.

Art. 19.

1. Akademie wojskowe mają prawo nadawania tytułu doktora honoris causa.
2. Tytuł doktora honoris causa może być nadany osobie szczególnie zasłużonej dla rozwoju nauki lub umocnienia obronności państwa, jak również wybitnemu zagranicznemu uczonemu lub dowódcy wojskowemu.
3. Tytuł doktora honoris causa nadaje rada naukowa akademii za zgodą Ministra Obrony Narodowej.

Art. 20.

1. Wyższa szkoła wojskowa prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych dla wojskowych jednostek budżetowych (oddziałów gospodarczych), z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów w drodze rozporządzenia może dostosować przepisy o zasadach gospodarki finansowej szkół wyższych, wydane na podstawie art. 30 ustawy o szkolnictwie wyższym, do poszczególnych rodzajów działalności wyższych szkół wojskowych.
3. Do akademii wojskowych stosuje się przepisy art. 22-24, art. 26 i art. 27 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Rozdział 3**Sluchacze wyższych szkół wojskowych****Art. 21.**

1. Na studia w wyższych szkołach wojskowych mogą być przyjęte na własną prośbę osoby posiadające świadectwo dojrzałości:
  - 1) żołnierze zawodowi i inni żołnierze w czynnej służbie wojskowej,
  - 2) osoby cywilne, których próśby o powołanie do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego zostały uwzględnione.

2. Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony może uzależnić przyjęcie do wyższej szkoły wojskowej od złożenia egzaminu wstępnego oraz od spełnienia innych warunków.
3. Minister Obrony Narodowej może:
  - 1) zezwolić na odbywanie studiów w określonych wyższych szkołach wojskowych przez osoby cywilne bez powoływania ich do czynnej służby wojskowej,
  - 2) zezwolić na odbywanie przez żołnierzy zawodowych i osoby cywilne niektórych kierunków studiów lub kursów w określonych wyższych szkołach wojskowych w systemie zaocznym albo na zdawanie egzaminów z obowiązujących przedmiotów i uzyskanie dyplomu ukończenia studiów (kursu) wraz z odpowiadającym tym studiom tytułem - jako eksternistom.
4. Zasady odbywania studiów określone w ust. 3 stosuje się odpowiednio do osoby zwolnionej ze służby pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego w akademii wojskowej, na skutek orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej o niezdolności do tej służby, której prośba o umożliwienie kontynuowania studiów w tej akademii została przez Ministra Obrony Narodowej uwzględniona.
5. Obywatele państw obcych mogą odbywać studia w wyższych szkołach wojskowych na zasadach i w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 22.

1. Osoby przyjęte na studia stają się słuchaczami wyższej szkoły wojskowej z dniem immatrykulacji.
2. Szczegółowe warunki i tryb przyjmowania żołnierzy i osób cywilnych na studia w wyższych szkołach wojskowych, przebieg immatrykulacji oraz studiów, jak również organy wojskowe właściwe w tych sprawach określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 4.
3. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie do słuchaczy wyższych szkół wojskowych, będących w czynnej służbie wojskowej, którzy:
  - 1) są żołnierzami zawodowymi - stosuje się przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
  - 2) nie są żołnierzami zawodowymi - stosuje się przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, w części dotyczącej kandydatów na żołnierzy zawodowych.
4. Przebieg studiów słuchaczy będących osobami cywilnymi określa Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz innymi właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) nadzorującymi szkoły wyższe.

Art. 23.

1. Podstawowym obowiązkiem słuchaczy wyższych szkół wojskowych jest pełne wykorzystanie możliwości kształcenia się, jakie stwarzają szkoły.

2. Słuchacze wyższych szkół wojskowych mają prawo do rozwijania zainteresowań naukowych oraz uczestniczenia w pracach kół i organizacji działających w szkole.
3. Szczegółowe obowiązki i prawa słuchaczy wyższych szkół wojskowych określają odrębne przepisy dotyczące odbywanej przez nich służby wojskowej i studiów.

Art. 24.

1. Zwolnienie z wyższej szkoły wojskowej słuchacza będącego żołnierzem zawodowym następuje w wypadku zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 75 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 76 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1992 r. Nr 8, poz. 31), zwanej dalej "ustawą o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych".
2. Zwolnienie z wyższej szkoły wojskowej może nastąpić także:
  - 1) na prośbę słuchacza - tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach,
  - 2) ze względu na brak postępów w nauce.
3. Wydalenie z wyższej szkoły wojskowej słuchacza będącego żołnierzem zawodowym następuje w wypadku:
  - 1) zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 75 ust. 1 pkt 4 i 9-12 oraz art. 76 ust. 1 pkt 5 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
  - 2) popełnienia czynu nie licującego z honorem i godnością żołnierza,
  - 3) zaniedbywania nauki lub innych obowiązków służbowych.
4. Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony może, w wypadku skazania słuchacza będącego żołnierzem zawodowym na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, na prośbę tego żołnierza zezwolić mu na kontynuowanie studiów w wyższej szkole wojskowej.
5. Minister Obrony Narodowej może w wypadku uzasadnionym ważnymi względami służbowymi, odwołać żołnierza zawodowego ze studiów w wyższej szkole wojskowej.

Art. 25.

1. Zasady zwalniania i wydalania z wyższej szkoły wojskowej słuchaczy będących kandydatami na żołnierzy zawodowych określają przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, w części dotyczącej kandydatów na żołnierzy zawodowych.
2. Słuchacze wyższej szkoły wojskowej będący osobami cywilnymi mogą być zwalniani i wydalani ze szkoły na zasadach i w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz innymi właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) nadzorującymi szkoły wyższe, w drodze rozporządzenia - w dostosowaniu do przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 26.

1. Słuchacze wyższej szkoły wojskowej, będący kandydatami na żołnierzy zawodowych, zobowiązani są do zwrotu kosztów wyżywienia i umundurowania poniesionych przez wojsko w wypadku wydalenia ich ze szkoły lub zwolnienia na własną prośbę po upływie okresu próbnego. Wysokość kosztów ustala się na podstawie norm i stawek wyżywienia oraz umundurowania obowiązujących w dniu wydalenia lub zwolnienia słuchacza ze szkoły.
2. O obowiązku zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, orzeka komendant wyższej szkoły wojskowej.
3. Minister Obrony Narodowej określi w drodze rozporządzenia tryb dochodzenia zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, jak również wypadki, w których od słuchacza zwolnionego ze szkoły nie dochodzi się ich zwrotu.

Art. 27.

1. Wyższe szkoły wojskowe nadają absolwentom tych szkół tytułu zawodowe oficera dyplomowanego, magistra, lekarza, magistra inżyniera, inżyniera-dowódcy, licencjata, inżyniera oraz inne określone przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia, z tym że w zakresie nauk innych niż wojskowe, w porozumieniu z właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) nadzorującymi szkoły wyższe.
2. Dyplom, oprócz określenia tytułu zawodowego i końcowej oceny studiów, może zawierać nazwę specjalności, tytuł pracy dyplomowej, jej ocenę oraz wyniki egzaminu końcowego.
3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz innymi właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) nadzorującymi szkoły wyższe, określa rodzaje dyplomów oraz wzory dyplomów nadawanych przez wyższe szkoły wojskowe.

Art. 28.

1. Zasady uznawania dyplomów i tytułów zawodowych uzyskanych w wyższych szkołach wojskowych za granicą za równorzędne z dyplomami i tytułami zawodowymi nadawanymi przez wyższe szkoły wojskowe w kraju określają umowy międzynarodowe.
2. W braku postanowień umów międzynarodowych dyplomy i tytuły, o których mowa w ust. 1, mogą być na zasadzie wzajemności uznane w drodze nostryfikacji za równorzędne z dyplomami i tytułami zawodowymi nadawanymi przez wyższe szkoły wojskowe w kraju.
3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej, w drodze rozporządzenia określa zasady nostryfikacji dyplomów i tytułów zawodowych uzyskanych w wyższych szkołach wojskowych za granicą.

Rozdział 4

Nauczyciele akademicy i inni pracownicy wyższych szkół wojskowych

Art. 29.

1. Nauczycielami akademickimi w wyższych szkołach wojskowych są wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiskach naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i naukowych:
  - 1) żołnierze zawodowi - zwani dalej "wojskowymi nauczycielami akademickimi",
  - 2) osoby cywilne - zwane dalej "cywilnymi nauczycielami akademickimi".
2. Zadania w wyższych szkołach wojskowych wykonują również inni żołnierze zawodowi (osoby cywilne) - nie będący nauczycielami akademickimi - wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:
  - 1) pracowników naukowo-technicznych,
  - 2) pracowników bibliotecznych oraz dokumentacji i informacji naukowej,
  - 3) pozostałych pracowników uczelni.

Art. 30.

Na stanowisko nauczyciela akademickiego wyznacza się (zatrudnia) osobę:

- 1) posiadającą kwalifikacje naukowe, pedagogiczne, specjalistyczne, dydaktyczne i inne, odpowiadające kierunkowi naukowemu i ogólnemu zakresowi działalności wyższej szkoły wojskowej,
- 2) o wysokich walorach moralnych zapewniających kształcenie i wychowanie słuchaczy na świadomych swoich obowiązków i praw obywateli, zwłaszcza zaangażowanych w umacnianiu obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Art. 31.

1. Do obowiązków nauczyciela akademickiego należy współuczestniczenie w wykonywaniu zadań wyższej szkoły wojskowej, określonych w art. 2, a w szczególności:
  - 1) kształcenie, wychowywanie i doskonalenie kadr oficerskich dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 2) upowszechnianie osiągnięć nauki, zwłaszcza tych, które oddziałują na umacnianie siły obronnej Państwa, z zachowaniem wymogów określonych w przepisach o ochronie tajemnicy w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 3) systematyczne podnoszenie swoich kwalifikacji,
  - 4) udział w realizacji przedsięwzięć zapewniających prawidłowe funkcjonowanie wyższej szkoły wojskowej, w tym również w pracach organizacyjnych związanych z dydaktyką, badaniami naukowymi lub działalnością leczniczą oraz zadaniami realizowanymi przez szkołę jako jednostkę wojskową.
2. Do obowiązków nauczyciela akademickiego, zajmującego stanowisko:

- 1) naukowo-dydaktyczne - należy, oprócz zadań wymienionych w ust. 1, także prowadzenie badań naukowych, w tym przede wszystkim służących umacnianiu siły obronnej Państwa, w zakresie realizowanym przez szkołę,
  - 2) naukowe- należy realizacja zadań, o których mowa w pkt 1 oraz ust. 1 pkt 2-4.
3. Do obowiązków nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego należy także kształcenie młodej kadry naukowej.
4. Do wojskowych i cywilnych nauczycieli akademickich mają zastosowanie przepisy art. 101 ust. 1-5 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 32.

Nauczycielami akademickimi w wyższych szkołach wojskowych są:

- 1) pracownicy naukowo-dydaktyczni wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:
  - a) profesora zwyczajnego,
  - b) profesora nadzwyczajnego,
  - c) adiunkta,
  - d) asystenta,
- 2) pracownicy dydaktyczni wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:
  - a) starszego wykładowcy,
  - b) wykładowcy,
  - c) lektora,
  - d) instruktora,
- 3) pracownicy naukowcy wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska określone w pkt 1.

Art. 33.

1. Na stanowisko profesora zwyczajnego wyznacza się oficera (zatrudnia się osobą cywilną) posiadającego tytuł naukowy.
2. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego wyznacza się oficera (zatrudnia się osobą cywilną) posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
3. Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki, może określić specjalności w dziedzinie nauk wojskowych, w których na stanowisko profesora nadzwyczajnego można wyznaczyć oficera (zatrudnić osobą cywilną) nie spełniającego warunków, o których mowa w ust. 2, posiadającego wybitne, twórcze osiągnięcia w pracy zawodowej poza szkołą wyższą. W innych dziedzinach nauk stosuje się odpowiednio przepis art. 81 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym.
4. Tryb postępowania kwalifikacyjnego przy wyznaczaniu (zatrudnianiu) na stanowiska, o których mowa w ust. 3, określają:
  - 1) w dziedzinie nauk wojskowych, Minister Obrony Narodowej po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki,

- 2) w innych dziedzinach nauk - przepisy wydane na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 34.

1. Na stanowisko adiunkta wyznacza się oficera (zatrudnia się osobę cywilną), który posiada stopień naukowy.
2. Na stanowisko asystenta wyznacza się oficera (zatrudnia się osobę cywilną), który posiada tytuł zawodowy oficera dyplomowanego, magistra lub inny równorzędny tytuł zawodowy.

Art. 35.

1. Przepisy dotyczące pracowników naukowo-dydaktycznych stosuje się odpowiednio do pracowników wymienionych w art. 29 ust. 2 pkt 2 i mających uprawnienia bibliotekarzy dyplomowanych oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, wyznaczonych (zatrudnionych) na stanowiska: starszego kustosza i starszego dokumentalisty dyplomowanego, kustosza i dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego i adiunkta dokumentacji i informacji naukowej oraz asystenta bibliotecznego i asystenta dokumentacji i informacji naukowej, jeżeli ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przepisy wydane na podstawie art. 82 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.
2. Przepisy dotyczące pracowników dydaktycznych stosuje się odpowiednio do pracowników bibliotecznych oraz dokumentacji i informacji naukowej wyznaczonych (zatrudnionych) na stanowiska odpowiednio: kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty, jeżeli ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przepisy wydane na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.

Art. 36.

Minister Obrony Narodowej może ustalać dodatkowe wymagania niezbędne do zajmowania stanowiska naukowo-dydaktycznego w wyższych szkołach wojskowych.

Art. 37.

1. Na stanowiska starszego wykładowcy i wykładowcy wyznacza się żołnierza zawodowego (zatrudnia się osobę cywilną), który posiada tytuł zawodowy oficera dyplomowanego, magistra lub inny równorzędny tytuł zawodowy oraz kwalifikacje do samodzielnego prowadzenia pracy dydaktycznej i wychowawczej.
2. W wypadkach uzasadnionych potrzebami szkoły, na stanowisko wykładowcy w wyższej szkole oficerskiej można wyznaczyć oficera posiadającego dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych lub studiów równorzędnych oraz odpowiednie kwalifikacje i osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej lub zawodowej.
3. Kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowisk dydaktycznych innych niż wymienione w ust. 1 i 2 określa Minister Obrony Narodowej. Przepis art. 36 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.

Art. 38.

Żołnierze zawodowi (osoby cywilne) są wyznaczani (zatrudniane) w wyższej szkole wojskowej na stanowiska naukowe, odpowiadające stanowiskom nauko-dydaktycznym określonym w art. 32 pkt 1. Przepisy art. 33, 34 i 36 stosuje się odpowiednio.

Art. 39.

1. Do wojskowych nauczycieli akademickich stosuje się odpowiednio przepisy art. 111 ustawy o szkolnictwie wyższym.
2. W sprawach nie unormowanych w niniejszej ustawie do wojskowych nauczycieli akademickich stosuje się przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Art. 40.

1. Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki, określa zasady i tryb włączania żołnierzy zawodowych spoza wyższego szkolnictwa wojskowego, posiadających odpowiednie kwalifikacje, do działalności dydaktycznej i badawczej w wyższych szkołach wojskowych. Żołnierzom włączonym do takiej działalności nie przysługują uprawnienia wojskowych nauczycieli akademickich.
2. Komendant wyższej szkoły wojskowej może powierzyć na podstawie umowy zlecenia prowadzenie wykładów, ćwiczeń i innych zajęć dydaktycznych w szkole żołnierzom zawodowym i osobom cywilnym posiadającym odpowiednie kwalifikacje do działalności dydaktycznej i badawczej w wyższych szkołach wojskowych. Osobom prowadzącym zajęcia na podstawie takiej umowy nie przysługują uprawnienia nauczycieli akademickich.

Art. 41.

Minister Obrony Narodowej określa zasady zatrudniania w wyższych szkołach wojskowych osób nie będących obywatelami polskimi. Przepisy art. 84 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.

Art. 42.

1. Żołnierzy zawodowych wyznacza się na stanowiska wojskowych nauczycieli akademickich i zwalnia z tych stanowisk na zasadach oraz w trybie określonym w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, z zastrzeżeniami wynikającymi z niniejszej ustawy.
2. Na stanowiska profesora zwyczajnego i profesora nadzwyczajnego w wyższej szkole wojskowej wyznacza oficerów (mianuje osoby cywilne) i zwalnia z tych stanowisk Minister Obrony Narodowej z własnej inicjatywy lub na wniosek komendanta, zaopiniowany przez radę wydziału i radę naukową szkoły.
3. Na stanowiska wymienione w art. 32 pkt 1 lit. c) i d) mianuje osoby cywilne i zwalnia z tych stanowisk komendant wyższej szkoły wojskowej na wniosek:
  - 1) rady wydziału - w akademii wojskowej,
  - 2) rady naukowej - w wyższej szkole oficerskiej.

4. Na stanowiska wymienione w art. 29 ust. 2 pkt 2 zatrudnia osoby cywilne i zwalniania z tych stanowisk komendant wyższej szkoły wojskowej na wniosek rady bibliotecznej.
5. Minister Obrony Narodowej określa szczegółowy tryb postępowania związany z zatrudnianiem cywilnych nauczycieli akademickich i innych pracowników w wyższych szkołach wojskowych.

Art. 43.

Żołnierzy zawodowych zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy w chwili zwolnienia byli wyznaczeni na stanowisko profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego w wyższych szkołach wojskowych, można zatrudnić jako cywilnych nauczycieli akademickich, nie dłużej jednak niż do końca roku akademickiego, w którym kończą oni 70 lat życia.

Art. 44.

1. Do cywilnych nauczycieli akademickich stosuje się, ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy, przepisy działu IV oraz art. 188, 194, 196-198 i 204 ustawy o szkolnictwie wyższym, dotyczące odpowiednio pracowników naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i naukowych, z wyjątkiem art. 80 ust. 5, art. 83 ust. 1, art. 85 ust. 2 i 3 oraz art. 104 i 121.
2. Cywilni nauczyciele akademicy są oceniani na zasadach i w trybie określonych przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 45.

Do zajmujących w wyższej szkole wojskowej inne stanowiska wymienione w art. 29 ust. 2:

- 1) żołnierzy zawodowych - stosuje się przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
- 2) osób cywilnych - stosuje się odpowiednio przepisy art. 115-119 i 121 ustawy o szkolnictwie wyższym, o ile układy zbiorowe pracy lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Rozdział 5

Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich wyższych szkół wojskowych

Art. 46.

Wojskowi nauczyciele akademicy ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za postępowanie uchybiające godności nauczyciela akademickiego lub za rażące naruszenie swoich obowiązków, na zasadach i w trybie określonych w przepisach o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenie honoru i godności żołnierskiej.

Art. 47.

1. Cywilni nauczyciele akademicki ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za postępowanie uchybiające godności nauczyciela akademickiego lub za rażące naruszenie swoich obowiązków, na zasadach określonych w przepisach ustawy o szkolnictwie wyższym, z wyjątkiem art. 128 ust. 2, art. 129, art. 130 ust. 1 i 2, art. 134 ust. 3 oraz art. 135.
2. Uprawnienia Ministra Edukacji Narodowej, rektorów, a także rzeczników dyscyplinarnych oraz komisji dyscyplinarnych pierwszej i drugiej instancji, określone w przepisach, o których mowa w ust. 1, przysługują, ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy, odpowiednio Ministrowi Obrony Narodowej, komendantom wyższych szkół wojskowych, a także rzecznikom dyscyplinarnym oraz komisjom dyscyplinarnym pierwszej i drugiej instancji, powołanym na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 48.

1. W sprawach dyscyplinarnych cywilnych nauczycieli akademickich orzekają:
  - 1) w pierwszej instancji - komisje dyscyplinarne wyższych szkół wojskowych,
  - 2) w drugiej instancji - komisja dyscyplinarna przy Radzie Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki.
2. Komisję dyscyplinarną wyższej szkoły wojskowej oraz rzecznika dyscyplinarnego powołuje komendant szkoły.
3. Komisję dyscyplinarną przy Radzie Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki oraz rzecznika dyscyplinarnego przy tej Radzie powołuje Minister Obrony Narodowej.

Art. 49.

Na wniosek cywilnego nauczyciela akademickiego, ukaranego przez komendanta wyższej szkoły wojskowej upomnieniem na piśmie za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, sprawa jest rozpatrywana przez przełożonego komendanta szkoły. W takim wypadku przełożony może podtrzymać lub uchylić wymierzoną karę.

Art. 50.

1. W toku postępowania wyjaśniającego komendant wyższej szkoły wojskowej, po zasięgnięciu opinii rzecznika dyscyplinarnego, może zawiesić w pełnieniu obowiązków służbowych cywilnego nauczyciela akademickiego, jeżeli przemawia za tym powaga i wiarygodność zarzutów, a dalsze pełnienie przez tego nauczyciela tych obowiązków utrudniałoby wyjaśnienie sprawy.
2. Po wniesieniu wniosku o ukaranie do komisji dyscyplinarnej komisja ta może zwrócić się do komendanta wyższej szkoły wojskowej o zawieszenie w pełnieniu obowiązków służbowych cywilnego nauczyciela akademickiego.
3. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków służbowych cywilnego nauczyciela akademickiego nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy, chyba że przeciwko obwinionemu toczy się postępowanie karne, w związku z którym postępowanie dyscyplinarne zostało zawieszona. W takim wypadku zawieszenie może trwać aż do prawomocnego zakończenia postępowania karnego.

4. Od decyzji komendanta szkoły o zawieszeniu w pełnieniu obowiązków służbowych przysługuje cywilnemu nauczycielowi akademickiemu odwołanie do Ministra Obrony Narodowej.

Art. 51.

W zakresie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego i wykonania kar dyscyplinarnych oraz ich zatarcia, dotyczących cywilnych nauczycieli akademickich, stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 137 ustawy o szkolnictwie wyższym, z zastrzeżeniami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Rozdział 6

Szkoły wyższe nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych

Art. 52.

1. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.
2. W szkołach wyższych nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych prowadzi się studia w zakresie specjalistycznych dyscyplin naukowych o bezpieczeństwie państwa, bezpieczeństwie i porządku publicznym, ochronie granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego oraz ochronie przeciwpożarowej i innych dziedzin nauk lub dyscyplin naukowych objętych kierunkiem naukowym szkoły wyższej.
3. Szkoły wyższe nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych przygotowują wyspecjalizowane kadry do wykonywania zadań związanych z ochroną bezpieczeństwa państwa, ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochroną granicy państwowej i kontrolą ruchu granicznego oraz ochroną przeciwpożarową, a także kadry naukowe i dydaktyczne dla tych szkół i jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.
4. Przy Ministrze Spraw Wewnętrznych działa Rada Wyższego Szkolnictwa Spraw Wewnętrznych i Nauki; do Rady stosuje się odpowiednio przepisy o Radzie Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki.
5. Uprawnienia przewidziane w ustawie dla Ministra Obrony Narodowej przysługują w odniesieniu do szkół wyższych, o których mowa w ust. 1, Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 53.

1. W sprawach nie unormowanych w niniejszej ustawie do nauczycieli akademickich i słuchaczy szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, będących funkcjonariuszami Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Policji i Straży Granicznej, żołnierzami jednostek wojskowych podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz funkcjonariuszami pożarnictwa, a także funkcjonariuszami w służbie przygotowawczej lub kandydackiej - stosuje się przepisy regulujące stosunek służbowy tych funkcjonariuszy i żołnierzy.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa roczny obowiązkowy wymiar zajęć dydaktycznych nauczycieli akademickich będących funkcjonariuszami pożarnictwa, kierując się zasadami stosowanymi przy ustalaniu wymiaru tych zajęć dla nauczycieli akademickich będących funkcjonariuszami Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Policji i Straży Granicznej.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 54.

Akademiami wojskowymi są:

- 1) Akademia Obrony Narodowej,
- 2) Wojskowa Akademia Techniczna imienia Jarosława Dąbrowskiego,
- 4) Akademia Marynarki Wojennej imienia Bohaterów Westerplatte.

pkt 3 w art. 54 skreślony

Art. 54a.

1. Z dniem 1 stycznia 1998 r.:

- 1) grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, pozostające w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej i zajęte na siedziby akademii wojskowych, stają się przedmiotem użytkowania wieczystego tych akademii,
- 2) budynki, inne urządzenia trwale z gruntem związane i lokale znajdujące się na gruntach, o których mowa w pkt 1, stają się własnością akademii wojskowych.

2. Nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz własności budynków, innych urządzeń i lokali, o których mowa w ust.1, nie może naruszać praw osób trzecich.

Art. 54b.

Akademią nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych jest Szkoła Główna Służby Pożarniczej przygotowująca wyspecjalizowane kadry do wykonywania zadań związanych z ochroną przeciwpożarową i ochroną ludności, a także kadry naukowe i dydaktyczne dla szkół i jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 55.

Uprawnienia Ministra Edukacji Narodowej lub właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych) określone w przepisach ustawy o szkolnictwie wyższym przysługują odpowiednio Ministrowi Obrony Narodowej w stosunku do cywilnych nauczycieli akademickich, z wyjątkiem uprawnień w zakresie wydawania przepisów wykonawczych, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Art. 56.

Przepisy niniejszej ustawy dotyczące wojskowych nauczycieli akademickich stosuje się odpowiednio również do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej wyznaczonych

do wykonywania zadań poza wojskiem na stanowiskach nauczycieli akademickich w studiach wojskowych i zakładach wychowania obronnego cywilnych szkół wyższych oraz innych jednostkach organizacyjnych tych szkół.

Art. 57.

1. Traci moc ustawa z dnia 16 lutego 1960 r. o akademiach wojskowych (Dz.U. Nr 9, poz. 56).
2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie obowiązują przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z ustawy.